

A TREIA EPISTOLĂ A LUI IOAN

Introducere

„Pe ansamblu, această ultimă privire asupra vieții creștine în era apostolică se merită să fie studiată temeinic de cercetătorul [biblic]. Starea de lucruri pe care o dezvăluie nu se apropie de cea ideală, dar constituie o mărturie a libertății și vigoriei credinței aflate în procesul maturizării.”
— B. F. Westcott

I. Locul unic în Canon

Chiar 3 Ioan, cea mai scurtă carte din NT (cu un rând mai scurtă decât 2 Ioan, în original), ilustrează adevărul divin potrivit căruia: „toată Scriptura... este de folos.” Ca în 2 Ioan, cuvintele cheie din această epistolă sunt: *dragoste și adevăr*. Dar, spre deosebire de 2 Ioan, care ne prezintă *fermitatea* dragostei, în faptul că refuză să-i primească în casă pe cei ce nu propovăduiesc adevărul, 3 Ioan ne arată *tandreața* dragostei, în ajutarea celor care au mers înainte cu adevărul.

II. Paternitatea

Dovezile externe ale faptului că Ioan este cel care a scris epistola 3 Ioan sunt similare celor de la 2 Ioan. Aceste scrisori sunt atât de scurte și de personale încât e lesne de înțeles de ce nu dispun de spectrul mai mare de dovezi prezent în cazul lui 1 Ioan.

Origen și Eusebiu au catalogat 3 Ioan printre *antilegomena* sau cărțile puse sub semnul întrebării. Clement și Dionysius, ambii din Alexandria, au acceptat 3 Ioan, ca, de altfel, Chiril din Ierusalim. Dovezile din Canonul Muratorian nu sunt clare în această privință.

Dovezile interne pun epistola în foarte strânsă legătură cu 2 Ioan și, evident, cu 1 Ioan. Împreună cele trei epistole se sprijină una pe alta în privința autenticității lor.

Nu există nici un motiv care să ne determine să ne indoim de concepția tradițională, conform căreia apostolul Ioan este cel care a scris 3 Ioan, împreună cu celelalte două

Scrisori ce i-au fost atribuite.

III. Data

Ca în cazul lui 1 și 2 Ioan, s-au propus două date probabile ale apariției cărții. Dacă Ioan a redactat epistola de față de la Ierusalim, înainte de distrugerea aceluia oraș, atunci data probabilă a apariției cărții ar fi în anii 60. Mult mai răspândită printre cercetători este însă opinia că Epistola datează dintr-o perioadă mai târzie, când Ioan a trăit și slujit la Efes. Astfel s-a bucurat de o mare accepțiune opinia conform căreia cartea a apărut între anii 85-90.

IV. Fondul și tema

Fundalul istoric al acestei scurte scrisori ne oferă o privire fugară asupra vieții bisericii în a doua jumătate a primului veac. În doar câteva trăsături concise de pană, apostolul schițează trei personaje: Gaius, cel ospitalier și duhovnicesc, Dimitrie, cel vorbit de bine, și Diotref, care-și urmărea doar interesele proprii și era lipsit de dragoste. Diotref ar putea ilustra personalitatea foarte egoistă și încăpățânată ce se poate manifesta în cadrul structurii *oricărei* biserici. Pe de altă parte, el ar putea exemplifica tendința câte unui bătrân de a dobândi un ascendent și de a-și exercita șefia peste ceilalți bătrâni ce-i erau odinioară egali. Acest curent a evoluat, ducând la formarea așa-numitului „episcopat monarhic” din veacul al doilea și cele următoare, în cadrul căruia șefia este exercitată de un supraveghetor sau episcop dominant.

SCHIȚA CĂRȚII

- I. SALUTUL (v. 1-4)
- II. EVLAVIOSUL GAIUS (v. 5-8)
- III. DICTATORIALUL DIOTREF (v. 9-11)
- IV. CUCERNICUL DIMITRIE (v. 12)
- V. PLANUL APOSTOLULUI ȘI BENEDICȚIA SA (v. 13, 14)

Comentariu

I. SALUTUL (v. 1-4)

V. 1 Ca în a doua sa epistolă, Ioan se prezintă cu termenul **bătrânul**, adresând scrisoarea **preaiubitului Gaius, pe care îl iubeste în adevăr**. Deși nu știm dacă acesta este același Gaius menționat la Romani 16:23 sau cel de la Fapte 20:4, este surprinzător cât de multe aflăm despre el în doar câteva versete. Mai întâi, aflăm că era un credincios **preaiubit**, un om a cărui întreagă viață era vorbită de bine între ceilalți creștini.

V. 2 Dar se pare că nu o ducea prea bine cu sănătatea trupească, întrucât Ioan îi urează să fie la fel de **sănătos** cum este vigoarea lui pe plan duhovnicesc. Când Ioan spune: **Mă rog ca în toate să-ți meargă bine** este îndoielnic că se gândește la bogăție sau prosperitate materială. Mai degrabă, el se referă la bunăstarea sa fizică, cum sugerează expresia următoare: **și să fii sănătos**.

Am dori noi ca starea *noastră* fizică să corespundă cu cea spirituală? Ce trist e că avem, de multe ori, mai multă grijă de trupul nostru, decât de sufletul nostru! De aceea, F. B. Meyer face următoarea remarcă:

Nu ar fi de dorit a se exprima urarea din versetul 2 către toți prietenii noștri, deoarece dacă trupurile lor ar trebui să corespundă cu starea sufletelor lor, atunci dintr-odată s-ar îmbolnăvi.¹

Versetul 2 contrazice categoric învățătura propagată de așa-numiții „faith-healers” (vindecători prin credință), care susțin că orice boală este o consecință a păcatului din viața cuiva și că dacă cineva nu este vindecat, asta se datorează faptului că nu are credință. Avem aici exemplul clar al lui Gaius, în care principiul enunțat de acești „vindecători” nu se aplică, întrucât condiția lui spirituală era bună, dar starea sănătății sale fizice nu era prea bună. Asta demonstrează că nu se pot trage concluzii asupra stării duhovnicești a cuiva pornind de la starea sa trupească.

V. 3 Apostolul a avut o mare bucurie... când anumiți frați au venit și au mărturisit cu privire la adevărul care era în Gaius și că el umblă în adevăr. Este bine să avem adevărul în noi, dar și mai bine este să manifestăm adevărul în viața noastră. Nu trebuie doar să susținem adevărul, ci trebuie să lăsăm ca și adevărul să ne susțină. Oamenii preferă să vadă o predică, mai decât s-o asculte. Nimic nu contează mai mult pentru

Dumnezeu într-o epocă a faptelor decât o viață sfântă.

V. 4 Atât de important a fost acest lucru pentru Ioan încât el a putut afirma: „Eu n-am bucurie mai mare decât să aud despre copiii mei că umblă în adevăr.” Poate că cei mai mulți dintre noi credem că a câștiga suflete este cea mai mare bucurie din viața creștinului și, într-adevăr, este minunat să vedem bărbați și femei strămutați din împărăția întunericii în împărăția Fiului iubirii Sale. Dar cine poate cântări durerea de a-i vedea pe cei ce au mărturisit odată că sunt mântuiți, revenind acum la fostul lor fel de trai? Este ca scoafa ce s-a tăvălit din nou în noroi și ca câinele ce a revenit la ceea ce a vomitat. Pe de altă parte, ce mare bucurie este să vedem copiii noștri în credință înaintând în Domnul, din har în har. Din nou, aceasta subliniază importanța continuării lucrului cu cei ce au făcut primul pas, răspunzând la apelurile din cadrul evangheli-zărilor noastre.

II. EVLAVIOSUL GAIUS (v. 5-8)

V. 5 Gaius și-a găsit o plăcere deosebită în a-și deschide larg ușa locuinței sale celor care ieșiseră să vestească evanghelia. El a manifestat această ospitalitate deosebită nu doar celor pe care-i cunoștea, ci și străinilor.² Ioan spune că Gaius a fost credincios în această slujbă. Deducem din NT că ospitalitatea este deosebit de importantă înaintea lui Dumnezeu. Când oferim ospitalitate copiilor Domnului este ca și când L-am găzduit pe însuși Domnul Isus Cristos (Mat. 25:40). Pe de altă parte, eșecul de a-i găzduit pe slujitorii Săi este privit ca echivalând cu eșecul de a-L găzduit chiar pe El (Mat. 25:45). Prin ospitalitatea oferită străinilor, „unii... au găzduit, fără să știe, pe îngeri” (Ev. 13:2). Mulți pot mărturisi că prin practicarea ospitalității, niște mese simple au fost transformate în sacramente (Luca 24:29-35), copiii au fost convertiți și familii întregi s-au apropiat mai mult de Domnul.

V. 6 Se primesc răsplăți pentru atari fapte. Bunătatea lui Gaius a fost cunoscută întregii biserici. Dar, și mai mult, numele său este înscris pe veci în Cuvântul Sfânt al lui Dumnezeu, ca unul care și-a deschis casa și inima. Și, chiar mai mult decât atât, Gaius va fi răsplătit la Scaunul de Judecată al lui Cristos pentru că „cine primește un profet în numele unui profet va primi răsplata unui

profet“ (Mat. 10:41). El se va împărtași din răsplata tuturor acelor predicatori pe care i-a găzduit. Este un lucru pe care nu trebuie să-l scăpăm din vedere în legătură cu cei ce nu știu sau nu pot să predice: Tu poți primi răsplata unui predicator, arătându-ți ospitalitatea față de predicatori, în Numele Domnului. Dumnezeu va răsplăti toate faptele bune! Bunătatea Lui va încununa bunătatea oamenilor.

În acest punct, Ioan îi amintește lui Gaius că bine va face să îngrijească de călătoria lor într-un chip vrednic de Dumnezeu. A se îngriji de călătoria lor înseamnă nu doar a-și lua rămas bun de la ei cu dragoste, ci a le asigura cele trebuincioase pentru drum. Desigur, asta ne pune în față un standard foarte ridicat de urmat, în timp ce și noi împărțim bunurile noastre materiale cu cei ce predică și predau Cuvântul lui Dumnezeu.

V. 7 Se invocă un motiv special pentru care Gaius trebuie să le vină în ajutor acestor evangheliști itineranți: **Pentru că ei au plecat în Numele Lui, fără să primească nimic de la cei dintre Neamuri.** Oamenii aceștia au depins exclusiv de Domnul, așteptând ca El să le pună la dispoziție cele necesare, refuzând să accepte sprijin din partea celor neconvertiți. Căci dacă ar fi procedat așa, ar fi lăsat să se înțeleagă că Stăpânul lor ar fi prea sărac să se îngrijească de nevoile lor. De asemenea, le-ar fi dat celor nemântuiți un fals temei să se bizuie pe propria lor presupusă neprihănire. Ce muștrare aduce acest verset metodelor de „strângere de fonduri“ practice în creștinătatea din zilele noastre! În același timp, ar trebui să ne amintească despre obligația pe care o avem față de acei slujitori ai Domnului care ies în lume prin credința în Dumnezeul cel viu și care nu aduc nevoile lor la cunoștința nimănui, decât a Domnului.

V. 8 **Noi, deci, suntem datori să primim bine pe unii ca aceștia, ca să fim împreună lucrători cu adevărul.** A-i primi înseamnă a face tot posibilul pentru a-i ajuta, căci atunci când procedăm așa, ajutăm adevărul să propășească.

III. DICTATORIALUL DIOTREF

(v. 9-11)

V. 9 Se pare că Ioan îi scrisese bisericii pe această temă, dar scrisoarea a fost interceptată de un om, pe nume **Diotref**, care avea o părere exagerat de înaltă despre importanța sa. Era, practic, un dictator în adunare. Păcatul lui consta în mândria sa, în

eu său exacerbat și în gelozia sa violentă față de ceea ce considera el drept propriile sale drepturi — pe care negreșit el le va fi apărat sub motivația de autonomie a bisericii locale. Diotref uitase că Cristos este Capul bisericii — dacă a știut vreodată acest lucru! El uitase că Duhul Sfânt este Vicarul sau Reprezentantul lui Cristos în cadrul bisericii. Nici un om nu are dreptul de a-și asuma conducerea, de a lua decizii, de a primi sau de a refuza să primească. O atare conduită este papism și Dumnezeu o urăște. Negreșit Diotref și-a scuzat purtarea pe temeiul faptului că el lupta pentru interesele bisericii. Dar asta a fost, desigur, o minciună! El producea daune nespuse de mari adevărului refuzând să-l primească pe apostol, sub pretextul că este „credincios“ lui Dumnezeu. Și nu numai pe Ioan, ci și pe alți credincioși îi refuza.

V. 10 Nu numai că a refuzat să-i primească pe acești credincioși adevărați, ci i-a excomunicat pe cei care *i-au primit*. Omul acesta a fost o ființă avidă după putere, defăimându-i pe slujitorii adevărați ai lui Dumnezeu cu cuvinte rele. Ioan își va aduce aminte de el cu ocazia următoarei vizite la acea adunare! Asemenea papi autoprocamați nu pot suferi să fie condamnați pe față de cuvântul lui Dumnezeu. Rămânerea lor la putere depinde de intrării secrete și de domnia terorii și intimidării.

V. 11 Gaius este îndemnat să se îndepărteze de asemenea purtări rele și să urmeze ceea ce este bine. Faptele bune sunt dovada că cineva are părtașie cu Dumnezeu. Așa stând lucrurile, apostolul pare să arunce grave îndoieli asupra stării spirituale a lui Diotref.

IV. CUCERNICUL DIMITRIE (v. 12)

Poate că **Dimitrie** a fost purtătorul acestei scrisori. În orice caz, el avut parte de o bună mărturie din partea tuturor și din partea adevărului însuși. F. B. Hole spune:

Observați că nu el a dat mărturie despre adevăr, ci adevărul a mărturisit despre el. Nu Dimitrie a fost etalonul după care s-a probat adevărul, ci adevărul a fost etalonul după care a fost măsurat acest om. Și, după ce a fost pus la încercare, a fost găsit aprobat.⁴

V. PLANUL APOSTOLULUI ȘI BENEDIȚIA SA (v. 13, 14)

Ioan își încheie această epistolă cam în același mod în care și-a încheiat a doua epistolă — amânând discuția până când va

putea să se revadă față în față cu credincioșii. Îi suntem îndatorați pentru aceste scrisori, care ne permit să aruncăm o privire asupra vieții din primele zile ale creștinismului, dându-le, în același timp, copiilor lui Dumnezeu îndrumări nemuritoare. Curând vom sta de vorbă față în față cu apostolul, în cer, și atunci vom înțelege mai deplin eventualele neclarități din revelația divină.

NOTE FINALE

¹(V. 2) F. B. Meyer, *Through the Bible Day by Day* („Parcurgând Biblia zi de zi”), VII:164, 165.

²(V. 5) Textul critic (NU) conține varianta: „*în mod special (toute* în greacă; textual: „acesta”) străinilor.

³(V. 8) Textul NU spune: „susțin” (*hupolambanein*), mai degrabă decât „primesc” (*apolambanein*) din versiunea TR și din textul majoritar.

⁴(V. 12) F. B. Hole. Nu dispunem de altă documentație.

BIBLIOGRAFIE

Vezi Bibliografia de la sfârșitul comentariului asupra lui 1 Ioan.